

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szentmártony Kristóf ügyvéd (.....) által képviselt felperesnek dr. Kocsis Dániel ügyvéd (.....) által képviselt alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. november 17-én kelt 3.G.40.972/2016/18. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (kétszázezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

A 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes és a perben már nem álló Község Önkormányzata a településeik szennyvízcsatorna hálózata kiépítését, községi úthálózat felújítását és közös szennyvíztisztító telep létrehozását felperessel közösen határozták el.

A felperes az alperessel 2004. május 28-án megkötött megállapodásban (a továbbiakban kölcsön keretszerződés) a beruházás megvalósításához legfeljebb 90.000.000 forint keretösszeg erejéig kölcsön folyósítását vállalta az alperes részére.

A felperes a települések szennyvízcsatorna hálózatának és közös szennyvíztisztító telepének megépítésére kiírt pályázat elnyerését követően kivitelezési munkákat végzett alperes részére, 2004. augusztus 30. napja és 2006 februárja között több alkalommal különböző összegű kölcsönt nyújtott alperesnek a kölcsön keretszerződés alapján.

Az alperes 2005. június 22. napján kölcsönszerződést kötött az Nyrt.-vel. A szerződés értelmében a bank az önkormányzati fejlesztéshitel program keretében 45.000.000 forint hitelkeretet nyitott az alperes javára és ennek terhére kölcsön folyósítását vállalta. A kölcsön célja alperes infrastrukturális (szennyvízcsatorna) beruházásának megvalósítása, a fejlesztés finanszírozása volt.

Alperes a részére korábban folyósított kölcsönből 2006. január 4. napján 1.765.962 forintot a felperesnek visszafizetett.

A felperes az alperesnek 2006. január 5. napján 1.056.357 forintot, az azt követő napon további 293.412 forint kölcsönt utalt át.

Felperes 2006. március 31. napján az alperes által kiírt koncessziós pályázatra ajánlatot nyújtott be. Az ajánlat tárgya az alperes és..... települések közigazgatási területén megépült, alperes és Község Önkormányzatának törzsvagyont képező szennyvízcsatorna hálózat és közös szennyvíztisztító telep üzemeltetése, karbantartása és hibaelhárítása, szolgáltatási díj szedése, koncessziós díj megfizetése volt. Felperes a 100.000.000 forint koncessziós díj megfizetésén túlmenően vállalta azt is, hogy az alperes által a szennyvízcsatorna beruházás finanszírozására felvett 45.000.000 forint hitellel kapcsolatos valamennyi, az adósságszolgálat teljesítéséhez szükséges törlesztőrészeket negyedévente előre átutalja az alperes részére is, függetlenül felperes, illetve az üzemeltető társaság gazdálkodásának eredményétől.

A felek, valamint Község Önkormányzata 2006. április 20. napján az alperes és települések közigazgatási területén megépült, az önkormányzatok törzsvagyont képező szennyvízcsatorna hálózat és közös szennyvíztisztító telep teljes körű működtetésének átengedése tárgyában koncessziós szerződést kötöttek. A szerződés alapján felperes 20 év időtartamra a két önkormányzatnak összesen 100.000.000 forint koncessziós díj megfizetését vállalta. A szerződő felek rögzítették azt is, hogy a díj évenként, külön megállapodásban rögzített ütemezés szerint kerül átutalásra a koncesszióba adók, így az alperes részére is.

A szerződés 11.3. pontja tartalmazott rendelkezést a felperes által a fogyasztók irányába felszámítható díjakról. A II. 4. pontban a koncesszióba adók, így alperes is vállalta, hogy a használati díjakat minden évben felülvizsgálják, és azokat az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Artv.) 8. § (1) bekezdése, valamint felperes tételes költségszámítása alapján állapítják meg, mindkét településen azonos összegben, minden év január első napjával hatályosan. A költségszámítás készítésénél a KSH által a tárgyévvel megelőző évben közzétett inflációs kulcs kerül figyelembe vételre.

A III. 1. pontban felperes tudomásul vette, hogy a koncesszió gyakorlásának pénzügyi fedezetét a szolgáltatási díjak biztosítják akként, hogy évente a csatornahasználati díjakat a mindenkor hatályos jogszabályok és a felperes által készített költségszámítás figyelembevételével kialakított javaslata alapján a koncesszióba adók, tehát többek között alperes képviselő-testülete állapítja meg.

A felek 2006. október 17. napján újabb kölcsönszerződést kötöttek, amelynek értelmében felperes alperes szennyvízcsatorna hálózata és szennyvíztisztító telepe végleges üzembe helyezéséhez szükséges források átmeneti finanszírozása érdekében további - kamatmentes - 7.500.000 forint összegű kölcsönt nyújtott az alperesnek a kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg. A kölcsönt az alperes a próbaüzem sikeres lezárásától számított 60 napon belül volt köteles felperes részére visszafizetni.

Ugyanezen a napon a felperes 7.500.000 forint közműfejlesztési hozzájárulás alperes javára történő megfizetésére vállalt kötelezettséget, az alperes erre vonatkozó határozata jogerőre emelkedésétől számított 30 nap határidővel.

Az alperes 2006. december 22. napján 521.666 forintot utalt át a felperesnek pénzügyi elszámolás címén. A pénzösszeg felperes bankszámlájára 2006. december 27. napján érkezett meg.

Az alperes 2007. január 9. napján felperes felhívására elismerte, hogy 2006. december 31. napjával bezáróan 8.881.045 forint összegű kölcsöntartozása áll fenn felperes felé.

Alperes 2007. március 22. napján az 527/2007. számú határozatával a 7.500.000 forint összegű közműfejlesztési hozzájárulás megfizetésére kötelezte a felperest.

2010. szeptember 3. napján a alperes és Község Önkormányzata szennyvízelvezető hálózata, valamint a közös szennyvíztisztító telepe üzemeltetésére engedélyt adott a felperesnek. Felperes vízjogi üzemeltetési engedély kiadása iránti kérelme mellékletként tartalmazta a próbaüzemi zárójelentést és a próbaüzemeltetés eredményét rögzítő adatokat is.

Felperes ezt követően felszólította az alperest az általa korábban már elismert 8.881.045 forint kölcsöntartozás megfizetésére. Az alperes a 2011. december 29. napján kelt nyilatkozatában azonban a kölcsönkövetelés fennállását vitatta arra hivatkozással, hogy a kölcsönkövetelést is magába foglaló teljes pénzügyi elszámolás eredményeként fennmaradó 521.666 forintot korábban már felperesnek megfizette.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vsztv.) 2011. december 31-ei hatállyal megvonta az önkormányzatok, így alperes ármegállapító hatáskörét. Az a Vsztv. 65. § (1) bekezdésének értelmében a víziközmű-szolgáltatásért felelős miniszter hatáskörébe került át. Így a felek közötti koncessziós szerződés 2011. december 31-ével lehetetlenült.

Felperes a koncessziós ajánlatában rögzített adósságteher átvállalás címén fizetendő összegek törlesztését alperes részére megkezdte, azonban ezekkel késedelembe esett. Az alperes ezért 2012. december 14. napján a 2010. december 31-től 2012. szeptember 30. napjáig terjedő időre járó, tőke és kamatkövetelést egyaránt magába foglaló, adósságteher átvállalás jogcímén járó, összesen 7.209.658 forint megfizetésére szólította fel a felperest.

Felperessel szemben felszámolási eljárás indult, a felszámolás kezdő időpontja 2012. november 15. napja volt. Alperes az adósságteher átvállalás címén fennálló 7.209.658 forint összegű követelését 2012. december 7. napján a felszámolóhoz bejelentette, azt a felszámoló határidőben érkezett követelésként nyilvántartásba vette. Alperes a 7.500.000 forint összegű közműfejlesztési hozzájárulás címén fennálló követelését a felszámolási eljárásban nem jelentette be.

Felperes 2013. július 2. napján ismét felszólította alperest a 8.881.045 forint összegű kölcsöntartozása megfizetésére, azonban azt alperes ezt követően sem teljesítette.

2014. február 28. napján a felperes víziközmű szolgáltatói engedély iránti kérelmét a hatóság elutasította, egyidejűleg kötelezte a felperest a kijelölendő közérdekű üzemeltető birtokba lépéséig a szolgáltatás biztosítására.

A és településen közérdekű üzemeltetőként a Vízügyi Kft.-t jelölte ki 2015. július 1. napjától kezdődően.

A felperes elleni felszámolási eljárásban 2015. november 10. napján a hitelezők a felperessel egyezségeket kötöttek. Az egyezségeket a Budapest Környéki Törvényszék jóváhagyta, a felszámolási eljárást befejezte. Mivel az egyezségkötés időpontjában alperesnek felperessel szemben vitatott hitelezői igénye volt, az egyezség rá nézve kényszegegyezségnek minősült. Az egyezség 5. pontja értelmében a felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az egyezségeket jóváhagyó végzés jogerőre emelkedését követő 8 napon belül az alperesnek 7.209,- Ft-ot a vitatott hitelezői igénye kielégítéseként megfizet, továbbá a még fennálló vitatott hitelezői igényét elkülönítetten kezeli és a jogerős ítélet megszületését követően annak 10%-át fogja az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napon belül megfizetni az alperesnek. A felszámolási eljárás 2016. május 11-én a felperes fennmaradásával fejeződött be.

A felperes a vállalt 7.209 forintot az alperesnek megfizette.

Felperes a 2013. október 11-én előterjesztett, utóbb felemelt keresetében az alperest 41.131.045 forint és ezen összesen belül 8.881.045 forint után 2010. november 2-tól, 32.250.000 forint után 2011. december 31-től a kifizetésig járó Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat, továbbá perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, hogy az alperessel megkötött kölcsön keretszerződés alapján az alperes részére 2004. augusztus 20. és 2006. február hó között több részletben kölcsönt folyósított, ebből az alperesnek 2006. október 17-én 1.381.045 forint tartozása állt még fenn. Ezen a napon az alperes részére további 7.500.000 forint kölcsön nyújtott, melynek esedékességi időpontja a vízjogi üzemeltetési engedély kiadásától számított 60 nap, így 2010. november 2. napja volt. Alperes 2007. január 9-én, a 2006. december 31-én kelt, kölcsön címén fennálló 8.881.045 forint alperesi tartozást kimutató egyenleg közlést követően megerősítette, hogy 2006. december 31-i fordulónappal 8.881.045 forint követelése áll fenn az alperessel szemben. A tartozáselismerésre tekintettel a Ptk. 242. §-a alapján az alperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperes 8.881.045 forint és járulékai tartozása nem áll fenn.

Az alperes ellenkérelme kapcsán e körben arra hivatkozott, hogy az A/1. szám alatt csatolt pénzügyi elszámolás nem bizonyítja a 8.881.045 forint követelése megfizetését, hiszen 2006. december 31-i elszámolási határral nyilvánvalóan nem tartalmazhatja a már elszámolt esedékes követelések között a csak 2006. október 17-én létrejött kölcsönszerződésnek még nem is esedékes visszafizetési kötelezettségét (az esedékesség a négy évvel későbbi, 2010. szeptember 3-i próbaüzem sikeres lezárásához volt kötve, és ettől számított 60. napon 2010. november 2-án járt le, így a visszafizetés csak 2010. november 10-én vált esedékessé). Az A/1. szám alatti dokumentum továbbá éppen az egyenleg megállapítását követően, elkülönült részben kifejezetten tartalmazza az általa (felperes által) követelt 7.500.000 forint kölcsönt, egyértelműen megállapítható, az nem része az egyenlegnek. Az alperesnek nem a számlaegyenlegét, hanem a kölcsöntartozása visszafizetését kell bizonyítania.

Előadta továbbá, hogy az alperessel és a korábban I. r. alperesként perben állt Község Önkormányzatával 2006. április 20-án 20 évre megkötött koncessziós szerződés alapján megkezdte az alperes részére az alperesre eső 45.000.000 forint koncessziós díj megfizetését. A koncessziós szerződés azonban 2011. decemberében lehetetlenült, mivel a vízi-közmű szolgáltatási díj megállapításának joga 2012. január 1-jétől az önkormányzatoktól miniszteri hatáskörbe került. Jogosult a koncessziós díj arányos részének visszakövetelésre. Az összecszerűség körében arra hivatkozott, hogy a koncessziós szerződés 240 havi időtartamából 2007. májustól 2011. december végéig 68 hónap telt el, így a még hátralévő 172 hónapra az alperes köteles visszatéríteni az ellenszolgáltatással nem fedezett 32.250.000 forint koncessziós díjat ($45.000.000/240 = 187.500$; 187.500×172).

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Beszámítási kifogást is előterjesztett.

A 8.881.045 forint kölcsönkövetelés vonatkozásában hivatkozott az A/1. szám alatt csatolt „..... községek önkormányzatai szennyvízberuházás pénzügyi elszámolásának egyeztetése Elszámoló határnap 2006. december 11.” elnevezésű dokumentumra azzal, hogy e szerint a kereseti követelés kifizetése megtörtént, a számla egyenleg 2006. december 31-én 521.666 forint volt, mely összeg az A/2. szám alatt csatolt bankszámla kivonat szerint 2006. december 20-án átutalásra került.

A 32.250.000 forint koncessziós díj követelés tekintetében állította, hogy a díj a felperes által a szerződés 2006. április 20-i megkötésétől kezdődően volt fizetendő, és a koncessziós szerződés a felperes állításával ellentétben nem 2011. decemberében, hanem 2015. július 1-jével kezdődően lehetetlenült. A felperes ugyanis ezen időpontig üzemeltetési tevékenységet végzett, az új üzemeltető a Magyar Energetikai és Közmű Szabályozási hivatal határozata alapján csak 2015. július 1-jétől kezdte meg a tevékenységét. Az elszámolás alapjául ezért a 2011. december 31-i

időpont nem vehető alapul. Mindebből következően az ellenszolgáltatással fedezett koncessziós időszak 2006. április 20-tól 2015. június 30-ig tartott, így csupán 130 hónap maradt ellenszolgáltatás nélkül neki fel nem róható okból. Erre tekintettel a kamatszámítás kezdőidőpontja 2015. július 1. napja.

Beszámítási kifogásában egyrészt a felperes 2006. október 17-én kelt, közműfejlesztési hozzájárulás megfizetésére kötelezettséget vállaló nyilatkozata alapján neki járó, de a felperes által meg nem fizetett 7.500.000 forint, továbbá a felperes felszámolási eljárásában hitelezői igényként is bejelentett 7.209.658 forint és kamatai követelését kérte a felperessel szembeni tartozásába beszámítani. Ez utóbbi összeg tekintetében előadta, hogy a felperes tőle átvállalta a közműberuházással kapcsolatos,Nyrt.-vel szemben fennálló kölcsöntartozását (adósságteher átvállalás), a vállalt fizetési kötelezettségének azonban vele szemben 2010. decemberétől kezdődően nem tett eleget, a 7.209.658 forint követelését a 2012. október 14-én kelt fizetési felszólítása ellenére sem teljesítette. Azt nem vitatta, hogy a felperes a felszámolási eljárását lezáró egyezség alapján részére 7.210 forintot átutalt.

Felperes a beszámítási kifogást 465.990 forint és annak a kényszeregyezség jogerőre emelkedésétől számított késedelmi kamatát meghaladóan elutasítani kérte.

A 7.500.000 forint közműfejlesztési hozzájárulás követelés tekintetében arra hivatkozott, hogy az alperes ezen követelése a felszámolási eljárásba hitelezői igényként történt bejelentés hiányában elenyészett.

A koncessziós szerződés lehetetlenülésének 2012. január 1-jei időpontja alátámasztására a Kúria felperes felszámolási eljárásában meghozott végzésére (Gfv.VII.30.278/2015/5.) hivatkozott, melyben a Kúria azt az álláspontját fejtette ki, hogy a felek között „a koncessziós szerződéssel megerősített eredeti, 2005. június 25-én kötött megállapodás 2011. december 31-ével az eredeti tartalommal lehetetlenült, mert a Község Önkormányzata hitelező a szerződésben vállalt kötelezettségének objektív, mindkét fél felelősségi körén kívül eső okból, a jogszabályi környezet megváltozására tekintettel 2011. december 31-ét követően nem tudott eleget tenni. Ebből következően a 2012-re esedékes fizetési kötelezettség az adó (felperest) nem terheli.” A felperes ennek alapján hangsúlyozta, hogy 2012. január 1-jétől a kifizetésig illeti meg az elszámolandó összeg után a késedelmi kamat.

Hivatkozott arra is, hogy a felszámolási eljárásában a 2015. november 10-i egyezségi tárgyalásról felvett jegyzőkönyv tartalmazza a bíróság által jóváhagyott, a hitelezői igények 10 %-on történő kiegyenlítését tartalmazó egyezséget. Az alperessel szemben az egyezségben arra kötelezte magát, hogy az alperes vitatott hitelezői igényét elkülönítetten kezeli és a jogerős ítélet megszületését követően annak ugyancsak 10 %-át fogja az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napon belül megfizetni. Ennek alapján az általa beszámíthatónak tekintett 4.659.865 forint követelés 10 %-a, azaz 465.990 forint és annak a kényszeregyezség jogerőre emelkedésétől számított késedelmi kamata az az összeget, melyet a beszámítani kívánt követelésből elismer.

Az alperes 2017. november 17-én a kúriai határozat ismeretében is fenntartotta a lehetetlenülés 2015. július 1-jei időpontjára nézve előadottakat. Utalt arra is, hogy a koncessziós díjat időarányosan, egyenlő mértékben lenne szükséges visszatérítenie, mivel ez a szerződésből sem derül ki. A koncessziós időszak elejére részére több díj járt volna, mint a későbbi időszakokra, hiszen a koncessziós szerződésben foglalt üzemeltetési jog megszerzése egy jelentős értéket képvisel, azt akár referenciaként is felhasználhatja a felperes. A teljesítés összértéke, a koncessziós díj 15 %-a az első hónapra esedékes koncessziós díjként külön járt volna. Arra nézve nyilatkozni nem tudott, hogy a felek évente milyen ütemezésben állapodtak meg. Azt nem vitatta, hogy a felperes teljes koncessziós díjat előre kifizette, továbbá azt sem, hogy a szerződés jogszabályváltozás miatt lehetetlenült. Előadást tett arra is, hogy a követelés kiegyenlítésére nincs megfelelő pénzügyi

forrása, 2012. október 1-jétől az állam az adósságszolgálat teljesítését, a kölcsön törlesztését átvállalta.

Az elsőfokú bíróság 2017. november 17-én kelt 3.G.40.972/2016/18. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperesnek 40.665.050 forint tőke és ebből 8.415.050 forint után 2010. november 2. napjától 2013. június 30. napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegével megegyező, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8% ponttal növelt összegével megegyező mértékű kamat, 32.250.000 forint után 2012. január 1. napjától 2013. június 30. napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegével megegyező mértékű, míg 2013. július 1. napjától minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 % ponttal növelt összegével megegyező mértékű kamat, valamint 1.305.910 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett a felmerült 1.500.000 forint eljárási illeték Magyar Állam általi viseléséről.

Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy az alperest terhelte a 8.881.045 forint kölcsön visszafizetésének bizonyítása, bizonyítási kötelezettségének alperes nem tett eleget. Az 521.666 forint átvételét felperes sem vitatta. Az A/1. szám alatti szennyvíz beruházás pénzügyi elszámolásának egyeztetésére vonatkozó kimutatás tartalma szerint alperes terhére 2006. december 31. napjával bezárólag valóban mutatkozott 521.666 forint összegű pozitív fizetendő egyenleg, az iraton az is egyértelműen látható, hogy ezen számlaegyenlegen túl felperes alperes terhére további 7.500.000 forint összegű kölcsönt tartott nyilván, alapjaként a 2006. október 17. napján kelt kölcsönszerződést megjelölve. Ez arra utal, hogy az 521.666 forint összegű számlaegyenleg a felek közötti kölcsönköveteléseken kívüli, egyéb tartozások és követelések elszámolását jelentette csupán. Ennek tényét erősíti, hogy az egyeztető iraton szereplő egyéb tételek esetében nem jelöltek meg kölcsön jogcímet. A felperes továbbá a 2006. december 31. napján kelt és a 2006. december 31. napján fennálló egyenlegre vonatkozó levelében egyértelműen feltüntette a kölcsön címén fennállónak a 8.881.045 forint követelést. A tartozás fennállását alperes 2007. január 9-én megerősítette. Alperes ezt követően felperes irányába teljesített fizetésre nem hivatkozott, ezért az volt megállapítható, hogy a 8.881.045 forinttal alperes a Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján tartozik felperesnek kölcsön jogcímén.

A 32.250.000 forint összegű koncessziós díj követelés kapcsán rámutatott, hogy a Vsztv. az alperes koncessziós szerződésben rögzített ármegállapítási hatáskörét az alperestől elvonta és a felelős miniszterhez telepítette. Így 2012. január 1. napjától kezdődően a koncessziós szerződésben foglalt, a szolgáltatásért fizetendő ellenérték összegének megállapítására vonatkozó kötelezettségét az alperes már nem teljesíthette. Ebből következően a koncessziós szerződés olyan okból, amelyért egyik fél sem volt felelős, lehetetlenült, így a Ptk. 312. §-a alapján megszűnt. Ez pedig azt eredményezte, hogy a feleket a koncessziós szerződésből eredően 2012. január 1. napjától kezdődően fizetési kötelezettség sem terhelhette. A koncessziós díj időarányos része visszajárt. Alperes a 130 hónapra járó 24.375.000 forint összegű koncessziós díjtartozását el is ismerte, csak ezt követően hivatkozott arra, hogy a koncessziós díjakat a koncessziós időszak kezdetére nagyobb mértékben kell figyelembe venni. Alperes ugyanakkor még megjelölni sem tudott olyan, a felek között létrejött megállapodást, amely a koncessziós díj időarányos megoszlásától eltérő felosztási módot tartalmazott volna, ezért a koncessziós szerződés lehetetlenülése okán az alperes azt időarányosan köteles a felperesnek visszafizetni. A Ptk. 319. § (2) bekezdésében foglaltakból következően ugyanis a szerződés jövőre nézve történő megszűnése esetén a felek között el kell számolni, a felek pedig a szerződésből fakadóan további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződészerű pénzbeli ellenértékét azonban meg kell

fizetni. Amennyiben pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

Rámutatott arra is, hogy a felperesnek a koncessziós szerződés megszűnésével ugyanakkor a létesítmény birtokban tartására való jogcíme is megszűnt. A Ptk. 195.§ (1) bekezdéséből következően a létesítmény meglévő hasznait köteles lett volna az alperesnek kiadni, tekintve, hogy a felperes jóhiszemű jogalap nélküli birtokosnak minősült, mivel a szolgáltatási kötelezettsége az engedélye bevonását követően is fennállt, a hatóság kényszer üzemeltetőként kijelölte. A per során azonban alperes sem állította, hogy a létesítmény üzemeltetéséből a felperesnek haszna származott, ezért a szerződés megszűnése esetére a koncessziós díj visszajáró összegével szemben a létesítmény további üzemeltetése okán egyéb összeget elszámolni nem kellett.

Az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogást csak részben találta megalapozottnak. A 7.500.000 forint összegű közműfejlesztési hozzájárulás követelés tekintetében rögzítette, hogy az alperes ezt a követelését a felperes felszámolási eljárásában nem jelentette be. A beszámítani kívánt követelés tekintetében is feltétel, hogy az igény érvényesítése a felszámolási eljárásban megtörténjen. Bejelentés és nyilvántartásba vétel hiányában alperes nem minősül hitelezőnek, ezen követelése elenyészett, azt felperessel szemben már nem érvényesítheti figyelemmel a Cstv. 41. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

Rögzítette, hogy az adósságteher átvállalás címén megjelölt 7.209.658 forint követelés beszámítási kifogás útján érvényesítésének akadálya nincs. A felperes az átvállalt kötelezettsége teljesítését nem vitásan megkezdte. Tekintve, hogy a felek közötti ezen megállapodás a koncessziós szerződés részét képezte, felperest e fizetési kötelezettség is csak a koncessziós szerződés lehetetlenüléséig, azaz 2011. december 31. napjáig terhelte 4.659.865 forint összegben. A felperes elleni felszámolást lezáró egyezségben ugyanakkor a felek úgy állapodtak meg, hogy a vitatott követelésként kezelt alperesi követelésből a jogerős ítélet megszületését követően annak 10 %-át fogja az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napon belül alperes részére felperes megfizetni. Ezen kényszeregyezség az alperesre nézve a hozzájárulása nélkül is kiható.

A Cstv. 41. § (4) bekezdésében foglaltakból következően pedig a hitelezőknek az egyezséggel nem rendezett részben a követeléseik elenyésznek. Így alperes is csak az adósságteher átvállalás címén neki jogszerűen járó összeg 10 %-át, 465.995 forintot tud alappal beszámítani felperes vele szemben támasztott követelésébe. Így az alperes a beszámítást követően kölcsön jogcímén 8.415.050 forint (8.881.045-465.995), míg a koncessziós szerződés lehetetlenülése okán 32.250.000 forint visszajáró koncessziós díj megfizetésére köteles.

Az ítélettel szemben az alperes fellebbezett. Elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Változatlanul állította, hogy a koncessziós szerződés lehetetlenülésének helyes időpontja 2015. július 1. napja. Az elsőfokú bíróság nem értékelte azon előadását megfelelően, hogy a koncessziós szerződés nem időarányos ellentételezést feltételez. Ezen kérdés tisztázására szerződéses rendelkezés hiányában szakértői bizonyítást kellett volna lefolytatnia. Ez indokolja a hatályon kívül helyezést, illetve mivel felperesnek kell bizonyítania az elszámolás összecszerűségét, ennek hiánya a kereset teljes elutasítását.

Vélekedése szerint méltánytalan és jogellenes az a körülmény, hogy felperesi felszámolásban született és végül felperes fennmaradásával járó kényszeregyezséget követően az őt terhelő kötelezettségek alól felperes egyoldalúan mentesül, azonban neki még arra sincs joga, hogy az egyebekben elismerten fennálló kötelezettségeit felperessel szemben beszámíttassa. Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a tényt sem, hogy az önkormányzati finanszírozási rendszer a koncessziós szerződés megkötése és annak lehetetlenülése óta eltelt időben teljesen átalakult, nincs forrása a felperesi követelések kielégítésére, kizárólag célhoz kötött források állnak rendelkezésére. A lehetetlenülésen alapuló elszámolás 2011. december 31-i fordulóval történő teljesítése teljes

mértékben ellehetetleníti, ami a Ptk. 241.§-ának alkalmazását tette volna szükségessé.

Hivatkozott arra is, hogy a felperesi felszámolási eljárásban keletkezett közbenső mérlegben szerepel, hogy „a társaság ezen követelésekre 100%-os értékvesztést számolt el” 8.881.045 forint követelés tekintetében. Kérdéssé tette, ha a felszámolási vagyonból ezen követelés kikerült, erre tekintettel is kötnek egyezséget az abban résztvevők, akkor felperes ezt milyen jogcímen követelheti tőle. Megjegyezte továbbá, hogy a felek között 2006. október 17-én kelt a 7.500.000 forintos kölcsön szerződés és ugyanezen napon vállalt kötelezettséget a felperes 7.500.000 forintos út- és közműfejlesztési hozzájárulás megfizetésére. A felek szándéka egyértelműen az volt, hogy a kölcsönrel ez az összeg összevezetésre kerül, egyik fél sem fizeti meg. A felszámolás során ezért nem jelentette be tartozásként.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csak egyoldalúan felperes álláspontját és a felperesnek kedvező tényezőket vette figyelembe.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását, alperes pertárgyérték szerint meghatározott ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta az ügyben irányadó, a Kúria - mint felülvizsgálati bíróság - Községek közös beruházásaként létrehozott szennyvízcsatorna-hálózat és közös szennyvíztisztító telep létesítéséhez kapcsolódó, a perben elbírálandóval azonos koncessziós szerződés lehetetlenülésével kapcsolatos tényállást és abból helytálló jogi következtetést vont le, indokolási kötelezettségét nem sértette meg. A Kúria tehát már döntést hozott és levezette, hogy a koncessziós szerződés mely jogi indokok alapján és mikor lehetetlenült, e döntéssel azonos rendelkezést tartalmaz az elsőfokú ítélet. A Kúria által felülvizsgált jogerős döntés anyagi jogereje a felek azonosságának hiányában ugyan nem állt be, de ugyanazon szerződés, ugyanazon okokból történő lehetetlenüléséről és ebből fakadó azonos elszámolási kötelezettségből fakad az általa érvényesíteni kívánt jog. Hangsúlyozta, hogy nem az elsőfokú bíróság döntésén, hanem a törvény rendelkezésén alapul, hogy a Csődtv. szerint a határidőben be nem jelentett hitelezői igény elenyészik. Az elbírálandó jogi helyzetből fakadó jogkövetkezmények levonása független alperes teljesítőképességétől és attól is, hogy a felszámolási eljárás közbenső mérlegében értékvesztést számolt-e el a felszámoló a perben érvényesített követelés vonatkozásában.

A Fővárosi Ítéllőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül és a fellebbezést az alábbiakra tekintettel megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság a jelen eljárásban még alkalmazandó, a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. §-a szerinti mérlegelési jogkörében a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetésével a tényállást helytállóan állapította meg, és abból helyes jogi következtetésre jutott.

Az elsőfokú bíróság a felek jogviszonyára még irányadó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 312. § (1) bekezdése alapján helytállóan állapította meg a felek közötti koncessziós szerződés teljesítésének egyik fél felelősségi körébe sem tartozó okból lehetetlenné válását, ennek következtében a koncessziós szerződés megszűnését. Helytállóan foglalt állást a szerződés teljesítésének 2011. december 31-ei lehetetlenné válása, és így a szerződés megszűnésének 2011. december 31-i időpontját illetően is, helyesen állapította meg, hogy ezt követően az alperes a szolgáltatásért fizetendő ellenérték összegének megállapítására vonatkozó kötelezettségét már nem teljesíthette.

A felek által nem volt vitatott, hogy a koncessziós szerződés lényeges kérdését, a fogyasztók irányába felszámítható díjak alperes általi megállapítását is érintette a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (Vsztv.) 65. §-ának 2011. december 31-i hatálybalépése, az ugyanis a

közműves ivóvízellátás, valamint a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás díjának megállapítását a víziközmű-szolgáltatásért felelős miniszter hatáskörébe utalta. A felek között a vita tárgyát kizárólag a szerződés teljesítése lehetetlenülésének, a szerződés megszűnésének időpontja képezte. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanakkor, hogy a koncessziós szerződés nem kizárólag a peres felek között jött létre, hanem annak részese volt koncesszióba-adóként a korábban jelen perben állt Község Önkormányzata is. A Kúria a felperes által 11/F/2. szám alatt csatolt, a felperes felszámolási eljárásában Község Önkormányzata, mint hitelező vitatott hitelezői igénye kapcsán meghozott Gfv. VII.30.278/2015/5. számú végzésében, lényegében a felperes által jelen perben is állított tények - az önkormányzatok ármegállapító hatáskörének 2011. évi CCIX. törvénnyel elvonása - alapján jutott arra a következtetésre, hogy a koncessziós szerződés lehetetlenült, mivel a hitelező (.... Község Önkormányzata) a szerződésben vállalt kötelezettségének objektív, mindkét fél felelősségi körén kívül eső okból, a jogszabályi környezet megváltozására tekintettel 2011. december 31-ét követően nem tudott eleget tenni. Felperes a koncessziós díj visszakövetelésének jogát ugyanazon szerződésre, és ugyanazon jogi tényekre alapítja, mely szerződés 2011. december 31-i lehetetlenülését a felülvizsgálati bíróság a felperes felszámolója által hivatkozott okokból megállapította. Mindezek alapján tévesen utalt az alperes a fellebbezésében arra, hogy a koncessziós szerződés teljesítése lehetetlenülésének helyes időpontja 2015. július 1. napja.

Az elsőfokú bíróság az ítélet 8. oldalán részletesen indokolta, hogy miért nem volt figyelembe vehető az alperes azon előadása, mely szerint a koncessziós szerződés nem időarányos ellentételezést feltételez, a Fővárosi Ítéltábla az e körben kifejtett indokokkal egyetértett.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, míg a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása főszabályként a feleket terheli.

Az alperes ugyan állította, de a rá háruló bizonyítási teher ellenére semmivel nem bizonyította, hogy a koncessziós időtartam első időszakára a koncessziós díjat nagyobb mértékben kell figyelembe venni, mint a lehetetlenülést követő időszakra. Az alperes ezen állítása alátámasztására bizonyítékot nem csatolt, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ezért a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a bizonyítás indítványozása elmulasztásának következményét viselni tartozik. Az alperes a szakértői bizonyítás szükségességére csak a fellebbezésében hivatkozott, az elsőfokú eljárásban szakértői bizonyításra nem tett indítványt. Jelen eljárásban a bizonyítás hivatalból elrendelhetőségének Pp. 164. § (2) bekezdésében írt feltételei nem állnak fenn, így az alperes a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztása alapjául sem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy szakértői bizonyítást lett volna szükséges lefolytatni a koncessziós díj időarányos visszaigényelhetősége tekintetében. Mivel az alperesnek nem volt bizonyítási indítványa a felperesnek visszajáró koncessziós díj tárgyában, nem merülhet fel a bizonyítási indítvány jogsértő, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését megalapozó mellőzése sem.

Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel a koncessziós díjkövetelés vonatkozásában a rendelkezésére álló perbeli adatok alapján helytállóan indult ki az alperes koncessziós díj időarányos visszafizetési kötelezettségéből, és eredményes alperesi védekezés hiányában helytállóan tekintette a felperes követelését bizonyítottnak.

Az elsőfokú bíróság helyesen találta bizonyítottnak a felperes kölcsön címén előterjesztett követelését is a beszámítási kifogás elismerését meghaladó összegben, az e körben kifejtett érveit a Fővárosi Ítéltábla szintén osztotta.

Az alperes beszámítási kifogásával út- és közműfejlesztési hozzájárulás címén 7.500.000 forint,

adósságteher átvállalása címén 7.209.658 forint követelést kívánt beszámítani a felperessel szembeni tartozásába.

Az alperes a 7.500.000 forint felperessel szembeni követelése, illetőleg a felperessel szembeni ugyanilyen összegű kölcsöntartozása tekintetében szintén csak a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a felek szándéka az volt, hogy ezen összegek összevezetésre kerülnek és egyik fél sem fizeti meg. Az alperes ezen új tényekre hivatkozása a Pp. 235. § (1) bekezdésében írt korlátra tekintettel nem volt figyelembe vehető, így nem is eredményezhette annak megállapítását, hogy az alperes felperessel szembeni 7.500.000 forint kölcsön visszafizetési kötelezettsége a Ptk. 296. § (2) bekezdése alapján megszűnt.

Az alperes egyébiránt maga sem tekintette az elsőfokú eljárásban a felek közötti azonos mértékű fizetési kötelezettségeket megszűntnek, mivel a saját követelését beszámítani kívánta.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 37. § (3) bekezdése ugyanakkor egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy az adóssal szemben fennálló olyan követelés tekintetében, mely követelést a felszámolás közzétételétől számított 180 napos határidőben a hitelező nem jelent be, jogvesztés következik be. A perben nem volt vitatott, hogy az alperes ezen 180 napos jogvesztő határidőt a 7.500.000 forint követelése vonatkozásában elmulasztotta, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg e követelés elenyészését, perben érvényesíthetősége kizártságát. A Cstv. 38. § (3) bekezdése értelmében a követelés beszámítási kifogásként érvényesíthetőségének is feltétele, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában hitelező legyen. Az alperes nem vitásan ennek a jogszabályi követelménynek nem felelt meg.

Amint arra a felperes is helyesen utalt fellebbezési ellenkérelmében, a jogvesztés a Cstv. kifejezett rendelkezésén alapul, méltányossági szempontok nem vehetők figyelembe. Így nem voltak értékelhetőek alperes azon előadásai sem, melyek a kialakult helyzet önhibáján kívüli okra visszavezethetőségét, az önkormányzati finanszírozási rendszer időközbeni átalakulását, a felperes követelésének kielégítését fedező forrásának hiányát hangsúlyozták. Nem volt vizsgálható, értékelhető az sem, hogy milyen gazdasági következményekkel jár az alperesre nézve a 2011. december 31-i fordulóval történő elszámolás. A Ptk. 241. §-ának alkalmazása, azaz a koncessziós szerződés bíróság általi módosításának lehetősége pedig fel sem merülhet egy lehetetlenülés folytán megszűnt szerződés esetében.

Az alperes szintén új tényként hivatkozott a 8.881.045 forint felperesi követelés tekintetében az értékvesztés 100 %-ban elszámolására, mely a Pp. 235. § (1) bekezdésben foglalt korlátra tekintettel szintén nem volt figyelembe vehető. Az értékvesztés elszámolása azonban figyelembe vétele esetén sem eredményezhette volna az alperes 2007. január 9-i tartozás elismerésével megerősített felperesi követelés megszűnését. Az értékvesztés elszámolása nem jelenti a követelés számviteli könyvekből kivezetését, leírását, megszűnését.

A bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.

Jelen perben az elsőfokú bíróság a perbeli adatokat okszerűen mérlegelte, nem volt megállapítható, hogy ennek során egyoldalúan a felperes álláspontját vette figyelembe.

Mindezek alapján azt kellett megállapítani, hogy a fellebbezésben hivatkozott okokból az elsőfokú bíróság ítélete megváltoztatásának, illetőleg hatályon kívül helyezésének nem állnak fenn az eljárásjogi feltételei.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett - keresetet elutasító - részét nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5)-(6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői munkával (írásbeli fellebbezési ellenkérelem előterjesztése) arányos, mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett fellebbezési illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM r. 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2018. május 23.

. Gál Judit s. k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s. k.
előadó bíró

Dr. Molnár József s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
bírószági ügyintéző